

Hozzászólások a 2010. évi ORSZÁGOS FŐÉPÍTÉSZI KONFERENCIÁN

Sáros László DLA

TÖRVÉNYESSÉGI FELÜGYELET

– Jó napot kívánok építész úr!
– Nana! Jó esetben is, vállalkozó tervező. Értem? Na, de mi tetszik?
– Szóval, kéne nekem, egy házat tervezzen.
– Várjunk, csak várjunk! Ha jól értem „*építménytervezésére ad megrendelést. Meghatározott követelmények szerinti építményre*”. Jól mondom?
– Maga viccel? Mi ez az egész? Mire adok én megrendelést?
– Uraságod a megrendelő. Nemde?
– Azt hiszem, igen. Pontosabban, szeretnék az lenni. Bár szebb lenne, ha – mit nem mondok – megbízó lehetnék, s megbízást adhatnék, mondjuk, egy gyönyörű épületre. Egy igazi építészeti alkotásra.
– Na, ugye. Uraságod az ön által elképzelt igényeket nevezi meg. Szóval, ne tesszen összetéveszteni a dolgokat. Ön nem építészeti alkotás megtervezésére ad megrendelést. Szó nincs róla! Már csak azért se, mert ilyen nincs. Hova jutna a világ? „*Építészeti alkotásra megrendelés fogalmilag és gyakorlatilag egyaránt kizárt.*” Tehát: ön „*az egyedi jegyeket felvázolva, azokat igénypontokban, vagy vázlatban is rögzítve, avagy a tervezett tevékenységre vonatkozó előírások által eleve meghatározott követelmények szerinti építmény tervezésére ad megrendelést*”. Ezt jó lesz tudni! Félre ne értsen! Azért mondom mindezt – mintegy ismételve – mert én is nemrég gyakoroltam be. De szó szerint. Nem volt egyszerű, mert ezt megjegyezni felelte nehéz. Mert nem áll rá az ember feje, tudja? Meg, hát nem vagyok már mai gyerek. Eddig ez nem így volt, de most meg már így van. Tudniillik fejlődünk. De ami még ennél is fontosabb, gyorsulunk. Kegyetlenül.

Mert eddig volt a rengeteg időhúzás. Na, ennek vége. Szóval, ebben a suhanásban az ön megkeresése csak tervezői szolgáltatásra vonatkozhat.

– Építész úr! Magát orvos látta már?
– Többször nem mondom: vállalkozó tervező.
– Bocsánat, tervező úr! Vállalkozó tervező úr!
– Nézze, ne szórakozzon velem! Nincs nekem arra időm. Sietni kell. Ezt diktálja a versenyszellem. Mert a verseny nem vicc. Olyannyira nem, hogy még hivatala is van. Országos. Talán jobb, ha innentől kezdve csak nagybetűvel írjuk, ha meg mondjuk, legjobban, ha fölállunk. Mint a Himnusznál.
– Mi van?

– Nézze: a Magyar Építész Kamara eddigi kiadványaiban „*megjelenő következetes építészmegnevezés nem felel meg a jogszabályokban használtaknak.*” Na persze – mondom én – magában a kamara nevében sem lehetne, hogy megjelenjen. Biztos vagyok benne, hogy hamarosan itt is változások lesznek. De még milyenek. Már előre röhögök, hogy majd mit csinál a Műegyetem? Ahol bennünket is képeztek. Már mint ki. De, hogy értse: „*A jogszabálytól eltérő megnevezés használata önkényes, mivel erre a kamarának nincs felhatalmazása, megtévesztő, félrevezető. Jelzi a kezelhetetlenségét, hogy a szakági tervezőt helyesen nevezi meg, eltekintve a sok helyen megjelenő szaktervező megnevezéstől, ami szintén a jogszabályokkal való összevetés hiányára utal. Ezért a címek és a szabályzatok tartalmának megfelelő pontosítása szükséges. A megállapítás a kamara minden szabályzatára vonatkozik!*”

– Na, de mi lesz az építészekkel? Akik eddig azok voltak? Vagy azt hitték?
– Tudomásul kell vennünk, hogy egy korszak lezárult. Ha tetszik, ha nem.

Az élet már csak ilyen. És különben is, ha nincs építész, úgy építészet sincs, ami – lássa be – annyi mindent megold.

– És mi lesz a fenntartható építéssel, meg a fenntartható építéssel? Akkor miből fogja fenntartani magát az építész? Mit nem mondok, – nézze csak már én is átveszem, – a vállalkozó tervező? Akkor mi lesz fenntartható? Erre válaszoljon vállalkozó tervező úr! Rendben van. Akkor most figyeljen jól, mert nem fogom elismételni. Meg talán nem is tudnám. „*A különböző szabályzatokban kreált fogalmak elmentések a közismert és általánosan használt, illetve a jogszabályban használt és definiált fogalmaktól, ami nem engedhető meg. Az általánosan elfogadott tartalommal bíró fogalmakat a jogszabály azonos tartalommal használja, ezért a kamarának nincs lehetősége új meghatározások megadására.*” Eddig tiszta?

– Igen, de...

– Semmi de. még csak most kezdtem. Megyek tovább. Figyeljen nagyon! „*Kiemelt példa az építész fogalom használata. Az általánosan elfogadott tartalom szerint az építész az a természetes személy, aki szakirányú felsőfokú végzettséggel építész, építészmérnöki végzettséggel rendelkezik, ebben az értelemben használják.*”

– Szóval...

– Nix szóval! Figyel, megért! „*Az építészeti-műszaki tervező az a természetes személy, aki jogszabályban meghatározott szakirányú, felsőfokú végzettséggel, szakmai gyakorlattal, valamint az egyéb előírt feltételekkel rendelkezik, például kötelező kamarai tagság.*”

– Na, de...

– Ne akarjon folyton belezavarni. Nem veszi észre, hogy most is szolgáltatók? Szóval: „*Az építészeti-műszaki tervező megjelölésére tehát nem alkal-*

mazható az általános építész fogalom. A MÉK nem az építész általános kamarája, hanem a tervezők, illetve a szakterülethez tartozó, jogosultsággal rendelkező építész kamarájaként hozták létre. A kamarai törvény címe, a történeti értelmezés, az eredeti tagsági feltételek ezt egyértelműen jelzik.”

– Mondja, akkor lehet, hogy maguknak nincs is érdekképviselőjük?

– Ne vágjon folyton közbe. Hagyjon végigmondani. Jó? Szóval: „Az érdekképviselő tekintetében megjelenő rendelkezésekkel pedig a törvényalkotó tekintettel volt arra, hogy általános szakmai érdekképviselő nincs, azonban az építész köré jelenti a tervezők, illetve a jogosultsághoz és MÉK tagsághoz kötött további szakterülethez kapcsolódó tevékenységek művelőinek utánpótlását, például a jövő tervezőit, erre tekintettel biztosította a tajjelölti lehetőséget a kamarai törvény tizenegyedik paragrafusának második bekezdésének há pontja szerint. E rendelkezésekből más szándék, cél, nem vezethető le.”

– Építész úr! Akkor lehet, hogy maguknak annyi?

– Tudja mit? Most, hogy így mondja, lehet.

– És mondja, mi a helyzet a jogászokkal, meg az ügyvédekkel?

– Na, látja. Hát ez az. De azt tessék talán tőlük megkérdezni. Arafat is így mondta, amikor másokról kérdezték. Ők meg majd jól elmagyarázzák azt magának.

Budapest, 2010. július 9.

(Irályomban Fegyverneky Sándor országos főépítész Noll Tamás MÉK elnöknek 2010. március 9-én és 2010. május 18-án Szabó Zsuzsanna segédletével írt levelei voltak megvilágosító segítségemre.)

Bodonyi Csaba DLA VAN-E PÁRBESZÉD AVAGY KREATIVITÁS? PROBLÉMALELTÁR A SZAKMAGYAKORLÁS JELENLEGI JOGI KÖRNYEZETÉRŐL

(Csak részben elhangzott hozzászólás)

Az utóbbi nyolc év amatőr rendeletalkotása, mely eredményesen került a környezetalkotásban résztvevő alkotó – kreatív emberekkel való szembenézéssel kommunikációt, eredményesen fojtotta el a természetes kreativitást, s az épített környezet minőségétől és felelősségétől függetlenül, kaotikus bürokratikus rendeleti hálót borított környezetalakítási tevékenységünkre. Közel 45 éves szakmai gyakorlatomra hivatkozva állíthatom: soha nem volt még az építészeti szakmagyakorlás jogi környezete ilyen erősen korlátozó. Szóvá tettem ezt a múlt évi hajdúböszörményi főépítész konferencián is, a minisztérium képviselői ezt végighallgatták, s nem volt senki, aki komolyan véve a jelzéseket, úgy gondolta volna, hogy le kellene ülni a szakma képviselőivel, s egyeztetni, átbeszélni a problémákat.

Mik ezek (újra és bővítve)?

1. Bevezető gyöngyszem, avagy ballada a kreativitásról:

A Magyar Építész Kamara felügyeleti szervétől (NF+GM Építésügyi és Építészeti Főosztály) az év elején ledorongoló levelet kapott, melyben kinyilvánítja, hogy az *építészeti alkotás* (v. belsőépítészeti, táj-kertépítészeti, várostervezési) megnevezés *nem használható*, mert *jogellenes*. Ugyanebben az írásban a megrendelő (melyet véletlenül sem neveznek megbízónak) megkapja az alkotáshoz való jogot,

mert „egyedi jegyeket felvázolva igénypontokban, vagy vázlatban (!) rögzítve, *épitmény* tervezésére ad megrendelést” (nem megbízást), ezért az *építészeti alkotás* megnevezés helyett csak a *tervezői szolgáltatás* szerepeltethető. Ugyanezen megalázó iratban szerepel, hogy az *építés* szó használata is problematikus. Környezetalkotás helyett tehát „környezet-szolgáltatás”?! Hát ennyit előzetesen a rendelkezések és a kreativitás viszonyáról. Térdre imához! A jogalkotó – bocsánat jogszolgáltató – honnan tudja, hogy egy építészről alkotást várnak-e, vagy sem? Miért éli bele magát oly nagy érzésekkel az ismeretlen megbízó szerepébe, s miért oly *közömbös* az építész alkotó (bocsánat szolgáltató) vonatkozásában? De mi a baj az építészkorlással? És kérdem: a levél tartalma visszamenőleges? Húzzuk ki az összes építészettörténeti könyvből és írásból az *építészeti alkotás* és *építés* szavakat? Érvényes ez Gaudira, vagy F. L. Wrightra, akik köztudottan azt rajzolták le, amit a megrendelő felrajzolt nekik, s örültek, hogy szolgáltattak? Ez komoly? Ez európai? Ez kreatív? Ez összefügg a szerzői jogi törvénnyel? Miért nem szeret minket, s degradál szolgáltatóvá saját felettes szervünk? És Fegyverneky Sándor az országos főépítész ezt miért írja alá? Nem feltételezem, hogy ez benne így él, s hogy ez a saját véleménye. Ez a jogalkotó – bocsánat, jogszolgáltató – háttérszemélyzet „alkotása”, mely úgy tűnik, erősebb az országos főépítésznél. Ezekkel a minősítésekkel sikerült az építészeti és építészeti kirekesztést a kultúra világából. De milyen *közmegegyezés* alapján születhetett ilyen minősítés? Vagy valaki a személyes véleményéből „alkot” (bocsánat) rendeletet, s azt gondolja, hogy mindez csupán jogi

kérdés? Egyáltalán, hogy jön ahhoz a jogász szakma, hogy más szakmákat definiáljon? Olyan ez, mintha az építésszek megtiltanák a jogászoknak az *igazságszolgáltatás* szó használatát. Vagy éppen helyben vagyunk?

És nincs itt probléma a főépítési konferencia *Pár-beszéd, avagy a kreativitás ereje* címével? Hiszen a kreativitás alkotóképességet jelent.

Higgyék el, ha valamire nem tekintünk az alkotás igényével, az nem is lesz az. A középkor az örökkévalóság-nak, az Istennek alkotott, s tervezett kozmikus igénnyel és mércével.

Azt javasolom, ne hagyjuk, hogy mások definiálják hivatásunkat és szerepünket. Ez nem közmegegyezést nélkülöző „leosztás” kérdése. Mi vagyunk arra történeti, alkalmassági és felelősségi szempontból hitelesek, hogy ezt megtegyük. Az oktatásügy a napokban már újrafogalmazta önmagát, mint közfeladatot ellátó, s a közjő szolgálatában álló intézményrendszert és szerepkört. Ugyanezt jogosan vallhatjuk magunkról az építésügyről is az eddigi „szolgáltató” szerep helyett.

2. Nézzük elsőként alkotmányunkat: Az épített környezettel az emberi jogok fejezetben egyetlen paragrafus foglalkozik, az alábbi megfogalmazás szerint:

70/D. § (1) A Magyar Köztársaság területén élőknek joguk van a lehető legmagasabb szintű testi és lelki egészséghez.

(2) Ezt a jogot a Magyar Köztársaság a munkavédelem, az egészségügyi intézmények és az orvosi ellátás megszervezésével, a rendszeres testedzés biztosításával, valamint *az épített és a természetes környezet védelmével* valósítja meg. Tehát a jelenlegi alkotmányban az épített környezet minősége

csak állampolgári, s nem közösségi jogként kerül megfogalmazásra (mint ahogyan létrejön), s az épített és természeti környezet *védelmét* és nem annak kortárs *létrehozását*, s annak minőségét teszi alkotmányos kötelességé. Az alkotmánymódosítás során aktuális lenne ennek újragondolása.

3. Közbeszerzés: A jelenlegi közbeszerzési törvény szerint, ha egy tervező az előzetes tervezői szakaszban (pld. tanulmány- vagy engedélyezési terv) részt vett, úgy a következő szakaszban (amennyiben az közbeszerzés) összeférhetetlenné válik, s így abból kizárja magát. Sikert az építészeti alkotó folyamat több ezer éves hagyományát *szétverni*. Ma egy épület létrehozását – tanulmányterv, engedélyezési terv, kiviteli terv, tervezői művezetés – akár 4 építész végezheti egy helyett, ha közbeszerzés-köteles. Hol itt a személyes felelősség, kreativitás és garancia? Kinek áll ez érdekében? Biztos, hogy nem az alkotás (bocs: „szolgáltatás”) folyamatát és a műszaki színvonalat szolgálja. Hol itt a szerzői joggal való jogszabályi összhang? Miért kell a tervezés és a közbeszerzés folyamatát mesterségesen összekeverni? *Miért nincs szakma-specifikus közbeszerzés?* A régi közbeszerzési törvényben a tervező kivételt képezett az összeférhetetlenség tekintetében, majd az új, örökké változó törvényből kimaradt. Meddig tartható ez az elképesztő, kreativitást és személyes felelősséget figyelmen kívül hagyó rendelkezés? Avagy úgy gondoljuk, hogy F. L. Wright kitalálja, Corbusier engedélyezési tervet, Mies van der Rohe kiviteli tervet készít, Alvar Aalto művezeti?

4. Az EU-s pályázatok ügymenetében miért nincs a kreatív szellemi előkészítést biztosító pénzügyi és időkeret

biztosítva? Hiszen a pályázó önkormányzatok sem rendelkeznek a kötelező *tervpályázatához* és tervezéshez szükséges előkészítő munka pénzügyi keretével. Érdekes, hogy amikor kitálaták a tervellenőri szerepet, rögtön volt rá pénz is. Többnyire a kiviteli tervezési díj rovására. Vagyis a kreatív szakaszra, s különösen a tervpályázatra nincs pénzügyi keret, de arra a tevékenységre, mely már nem tud hozzáadni semmi érdemit a folyamathoz, felelősséget sem vesz át, arra van pénz. Csakúgy, mint a beruházási folyamaton fürtökben lógó piócák etetésére.

5. Miért nincs a környezetépítésre vonatkozó igazi *szakma-specifikus közbeszerzés*, melyet olyan hozzáértő hagyományos tapasztalt beruházók bonyolítanának, akik átlátják a folyamatot? Miért engedjük ezt át a jogászoknak, s az un. projekt-menedzsereknek, akik többnyire tűzhöz közeli ügyes, angolul tudó, de a szakmát nem ismerő emberekből kerülnek ki, akiknek szakmai értelemben súlyos etimológiai problémái vannak. Miért nincs a felelős projektmenedzseri funkció jogosultsága speciális szakmai képzettséghez kötve. Hiszen ennek nagy része klasszikus beruházási és nem jogi tevékenység – kiváló mérnököket igényelne. S mivégre képezik a műszaki menedzsereket? Miért keverjük össze a közbeszerzésben a számítógép-, vagy autóbuszbeszerzést (vagyis ahol a gyártmány már raktárban van garancialevéllel) a mi tevékenységünkkel, mely a „gyártás” előtti állapotra, a „gyártás” előkészítésre és a „gyártásra” vonatkozik. Hogyan lehet az, hogy az EU-s közbeszerzésekben laikus ellenőrök ellenőriznek laikus ellenőröket, s azok a hozzáértőket. Mi célt szolgál ez? A kreativitást?

6. Ugyanezen közbeszerzési törvény

lehetőséget ad, hogy a kivitelező tervezéssel együtt nyerjen el építési munkát. Többnyire új tervező bevonása elemi érdeke, mert így saját hasznára redukálhatja a műszaki tartalmat, s örülni kell, ha a végeredményt nem fűjják el a bőjti szelek. Kinek az érdeke ez, közpénzek felhasználása mellett?

7. A „liberalizált” engedélyezési eljárás ugyan rövidebb nem lett, de tartalmilag leszűkített sok városépítészetileg fontos elemet (pld. belvárosi védett területeken kerítést, színezést, ablakcserét, tetőhéjalást stb.), (ez építésszakmai dolgozók véleménye). Így maradt sok fontos városalakító elem – mely más európai országokban engedélyhez kötött – szakmai kontroll nélkül. Miért nem lehetett ezeket főépítészeti kompetencia körébe utalni? Miközben ez világörökségi védettségű településeket is érint, nevezetesen ez Tokaj-Hegyalján 27 települést. Egyébként a hatósági munkát végzők legtöbbszer az 1998-as rendeletek élet- és szakmaközeli voltak.

8. Miért nem támogatja saját minisztériumunk a világörökségi tervtanácsokat, míg pl. Tokaj-Hegyalján a szerencsi erőmű építési szándéka és az önkormányzatok érdekkülönbsége miatt konfliktus alakult ki, s a 27 önkormányzat kívánt társulása nem jöhet létre. Miközben az építés örökké változó minisztériuma és az örökségvédelem 8 éve adós a világörökségi törvénnyel, s a rá épülő, jogilag orientáló kezelési tervvel?

9. Milyen kiforgatott helyzet az, hogy a szentendrei skanzenben 7-800 millióért felépítik két hegyaljai ház másolatát, miközben az eredetiek a világörökségi területen tönkrementek felújítási pénz hiányában?

10. Miért nincs annak rendeleti lehetősége, hogy a településtervek rugalmasabbak, azaz az élet változó igényei felé nyitottak és változtathatók legyenek, a módosítások időrabló, bürokratikus procedúrája helyett? Miért nincs ebben is a főépítészeti tudásnak és felelősségnek nagyobb szabadsága és szerepe?

11. A tervtanácsi rendeletet sikerült a befektetők és politikusok igénye szerint redukálni, amikor úgy ítélték meg, hogy a szakmai vélemények korlátozzák azok érdekét. Ma a munkák 10%-a sem kerül tervtanács elé. Megszűnt a világörökségi tervtanács, a megyei kamarai tervtanácsok alig működnek, mert azt senki sem tekinti önmagára kötelezőnek. Hol itt a minőségbiztosítás és a kollektív szakmai kontroll? Pedig a tervtanácsok igazi kreatív szakmai műhelyek, környezeti kultúránk alakítói lehetnének.

12. Miért nem tudjuk jogilag kezelni az engedélyezési tervek kiviteli terv során történő mértékletes, de értelem szerű módosulásait? A kiviteli szakaszban készülő szakági tervek visszahatnak az építészeti tervekre, de a jobb megoldásokat korlátozza az ép. eng. módosításának bürokratikus fenyegető távlata. Sok kreatív megoldás ezért meg sem valósulhat.

13. Hogyan függ össze a szakmaisággal és milyen építészeti engedélyezési eljárás az, ahol jogszerű (?) építészeti engedély adható ki aktuálisan 2 m-es árvízzel borított területre? Mert bár a törvény előírja a hatóságnak a helyszíni szemlét, csak ennek idejéről nem intézkedik. Miért nem választjuk már le az építéshatósági munkát az önkormányzatoktól, hogy megszűnjék a nyilvánvaló politikai befolyás?

14. Milyen kiszolgáltatott jogi helyzet az, hogy miközben a tervezők a tervezési nyilatkozatokat büntetőjogi felelősségük tudatában aláírják, miszerint minden vonatkozó szabványt, előírást ismernek és betartottak, eközben a ma már kötelező EU szabvány 2/3 része nincs lefordítva és honosítva?!

15. Hogyan lehet az, hogy az ismert árvízi – helyszíni állapotok ellenére a települési tervek nagy része nem rétegvonalas térképekre készül, mivel arra nincs pénzügyi keret?

16. A települési, megyei, állami vagy országos főépítésznek miért nem lehet szakmai kérdésekben vétőjoga?

17. Az EU-s építészeti közbeszerzéseknél hogyan alakulhatott ki – versenyellenesen – fajlagos alapterületi költségnorma rögzített alapterületi norma mellett? Már átéltük ezt a szocialista lakótelepépítés idején az MGN (*műszaki gazdasági normatíva*) formájában, ám az szakmailag átgondoltabb volt, mint a mai, amelynek fő célja, hogy korlátozza a műszaki tartalomra jutó költséget, s biztosítsa a bürokrácia és a piócahad megfelelő juttatásait. Így jön létre a kreatívmentes EURO GAGYI. Ma az igényes magyar szakmai folyóiratok pozitív példái mögött szinte minden esetben privát beruházást találunk. A laikus megállapított minimális fajlagos költségekre hogyan pályázik más európai ország (saját munkadíjaival)? Itt lehet minimáldíj, ami nem versenyellenes?

18. Miért kell a különböző tervdokumentációkat egyre több és több példányban előállítani?

19. Hogyan lehet az, hogy EU-s pályázatok terveit rögtönzött, s szakági

alátámasztás nélküli tételes költségvetés alapján ítélnék meg, vagyis blöffölünk és hazudunk? A kiviteli terveknel a blöff-költségvetést képviselő módon tételesen számonkérjük. S hogy lehet, hogy az országban több mint 400 md Ft. Leader beruházásról szinte tervek nélkül döntöttek, ami- ben több esetben műemléképületek, telplomok stb. is érintettek voltak?

20. Miért kell kis országunkban – ahol akárhogy is, egy épített környezet van – két építési hatóság? Az egyik az önkormányzatoknál, a másik az örökségvédelemnél? Hogyan lehet, hogy az Örökségvédelmi építési hatósági másodfoka önmaga legyen? Azért sokat kibír az alkotmányunk. Így válik az örökségvédelem tekintélyes, vonzó szakmai intézményből taszító jogi intézménnyé, mely éppen ezért egyre kevésbé képes a termékeny szakmai párbeszédre a kortárs építészetrel. Hogy működhet az örökségvédelemnél tervtanács, holott nincs törvényi háttér (bár működésével szakmailag egyetértek)? Morálisan hogyan íté- lhető meg az, hogy az önálló anyagi forrásokkal nem rendelkező műemlék- védelem a befektetőkkel végezteti el a védelem állami feladatait, mert a befektető által hasznosításra jóhisze- műen megvásárolt műemlék épület- ről az Örökségvédelem rendszerint nemhogy tudományos dokumentá- cióval, de felmérési tervekkel sem rendelkezik? A műemlék helyreállítás többletterhei adótörvényeinkben sem jelentkeznek. Hasznos lenne a német gyakorlat tanulmányozása.

21. Bontott, de értelmesen újrahaszno- sítható építési anyagok tonnái men- nek a szemétdombra, mert az előírá- sok szerint újra-felhasználásuk jogilag lehetetlen, ill. költséges, ÉMI enge-

délyhez kötött. Holott az ökológiai és gazdasági cél az anyagok minél na- gyobb arányú visszaforgatása lenne. Miért kell ennek így lennie? Csak nem a gyártók érdeke, vagy netán az ÁFA miatt?

22. Ugyan szolgálta-e a kreatív környe- zetalakítást és annak minőségét, hogy a vezető tervezői minősítést eltöröl- ték? Miért és kinek jó az, hogy a minő- sítés nem befolyásolja a munkához jutást, ill. a pályázati ügymenetet?

23. Befejezésül egy másik gyöngyszem az íróasztal mellett született, szakmai gyakorlati megfontolások nélküli „rendeletalkotásról”: Az árvizek kap- csán kaptunk egy rendelettervezetet, mely jó szándékú, gyors intézkedési javaslatként született arra, hogy ho- gyan kell árvizes területre építeni. (A rendelet nem tért ki arra, vagyis elfo- gadja, hogy az ország egyre nagyobb része adminisztratív folyamatosan a mértékadó árvízszint alá kerül, mely pld. Edelényben most 70 cm-rel ma- gasabb előírást jelent.) Az egyik terve- zett előírás az volt, hogy a házakat vízzáró ablakokkal és zsalugáterekkel kell az árvíztől megóvni. Csak a kiseb- bik probléma, hogy elfelejtjük a zsalu- gáter és spaletta közötti különbséget, a nagyobb, hogy ha ezt az előírást betartva sikerülne megépíteni a házat, az ablakmellvédet elérő kb. 1,5 m-es árvíz hajóként emelné meg. Benne maradt viszont a javaslatban, hogy az ajtóveretek galvanizált, vagy rozsdá- mentes szerelvényekből készüljenek. Nos, ha a rendeletalkotó ott lett volna pl. Edelényben, s látta volna a hídpálya fölött 40 cm-rel haladó folyót, most önmagán mosolyogna.

Még sorolhatnám, de most csak eny- nyit kivonatként a kreatív környezet-

alakítás és az aktuális jogi környezet viszonyáról, amely az elmúlt időszak- ban ugyanúgy elidegenedett a való- ságos szakmai folyamatoktól, mint történt az egészségügyben és az ok- tatásügyben. Ez az út tovább már járhatatlan. Kellene némi felelősség- tudat, szembenéző bátorság, szakmai elkötelezettség, együttműködési kész- ség és szeretet, leülni és újragondolni, s új medret ásni a környezetalakító minőségi folyamatoknak.

Mennyire hiteles a „kultúra várost épít” szlogen, ha magára az építészet- re, a környezetalakításra nem tekin- tünk kultúráként?

Ne értsen félre senki, én tudom, hogy a környezetalakítás kultúrája (bocsá- nat a szóhasználatért), kreativitása hármass felelősségi körtől függ:

- a szakmától,
- az önkormányzattól
- és a kormányzattól.

Ezek közül a másokra érvényes jogi környezetet a kormányzati tényezők teremtik meg, a többiek nagyrészt jogkövetők. Jó lenne persze a kor- mányzati struktúrában egy végleges hely a környezetalakításnak. S remény- kedem, most másodszer már nem feleslegesen jeleztem a szakmaga- korlási problémákat.

Várjuk az elmúlt időszak gyakorla- tának felülbírálatát, és korrekcióját egy új szakmai együttműködés keretében, mely talán egy új, *szakmailag hiteles, egyszerű környezetalakítási kódexet eredményezhetne.*

Miskolc, 2010. augusztus 23.

Bodonyi Csaba

DLA építész, Tokaj város főépítésze

Ui.: Kérem a kollégákat, folytassák ezt a részleges probléma-leltárt.